

תוכנית העשרה חינוכית ניצנים בכיתות א'-ב'

**הרפתקאות
חג האור**

קייטנת חנוכה

כסלו/טבת תשפ"ב, נובמבר 2021

הקדמה

התוכנית החינוכית שלפניכם מיועדת להפעלה במסגרת צהרונים ניצנים בבתי הספר. התוכנית כוללת מערכי פעילויות בהן תוכלו להשתמש לאורך יום הפעילות. בימי הפעילות בחנוכה נעסוק בפעילויות סביב שירים, סיפורים ויצירות ייחודיות בנושא החג.

הרפתקאות חג האור

במהלך כל אחד מימי הפעילות נעסוק בדרכים שונות ומגוונות בסיפור החג ההיסטורי, בפן הערכי של נתינה ועזרה לזולת ובסמלי החג כחג האור. נתמקד בביטוי אישי, חברתי ורגשי. במהלך הפעילויות התלמידים שותפים פעילים, יוזמים ומעורבים. תוכנית זו מכוונת להעשרת עולם הידע של התלמידים.

ידע

התלמידים יחשפו לסיפור ההיסטורי של חג החנוכה. יכירו סיפורים ושירים מעניינים הקשורים בחג ויתנסו ביצירה חווייתית מרחיבת אופקים, מעשירה ומהנה.

מיומנויות

במהלך הפעילויות השונות ישתפו התלמידים פעולה עם חברים, ייהנו מפעילויות חווייתיות, יחלקו ביניהם תפקידים ואחריות, יפתחו יוזמות אישיות, יגלו פתיחות לרעיונות חדשים, ישתפו ברגשותיהם ויהיו שותפים לפיתוח הדמיון דרך ניהול שיח ושיתוף הדדי. התלמידים יחשבו על נושאים מוכרים בדרכים חדשות, יציעו הסברים או פתרונות חלופיים, ילמדו לייצר הקשרים חדשים בין תחומי ידע שונים, ולהפיק תוצרים מקוריים, רלוונטיים ובעלי ערך. יתנסו בחשיבה מחוץ לתבניות קבועות וילמדו לבחון הסברים ותופעות ממגוון נקודות מבט.

ערכים

התלמידים יכירו בערכו של ערך הנתינה, ילמדו על הכוח שיש בידינו כאשר אנו פועלים ביחד כקבוצה. התלמידים יכירו בחשיבות הקשר בין אדם לחברו, אחריות הדדית, כבוד האדם, כבוד לחברים ולחברות, ערכי מורשת לאומית – חג החנוכה, אהבת הדעת וחדוות הלמידה.

הפרוייקט מבוצע ע"י חברת אקסיומה עפ"י מכרז היקפים משתנים מס' 15/5.2019
הפרוייקט מבוצע עבור היחידה לתוכניות משלימות למידה, משרד החינוך
עיצוב גרפי: הגר אורן

הרפתקאות חג האור

קבלת הילדים ופעילות במרחב

פעילות לפתיחת היום	ברוך הבא חג החנוכה	נעים מאד אדון סביבון	הנר והבקבוק השובב	הדבק את השלהבת	מי הדליק את החושך?	להאיר את הלב
--------------------	--------------------	----------------------	-------------------	----------------	--------------------	--------------

ארוחת בוקר

פעילות העשרה חינוכית	סיפור "רוזלינדה"	יצירת אומנות לחג	"תיאטרון המכבים"	סביבון האשליה האופטית	תיאטרון צלליות	פסטיגל ילדי האור
----------------------	------------------	------------------	------------------	-----------------------	----------------	------------------

פעילות בחצר

פעילות לסיום היום	אור וצל	לתת מכל הלב	בואו נשתף פעולה	בינגו חנוכה	קסם דמי החנוכה	"הקונדיטוריה שלנו" תידון החנוכה הגדול
-------------------	---------	-------------	-----------------	-------------	----------------	---------------------------------------

פעילות פתיחה - "ברוך הבא חג חנוכה"

עזרים:

חבילת מדבקות עם סמלי חנוכה (חנוכייה, סביבון, כד, סופגנייה, לביבה, מעות חנוכה ועוד)

מהלך הפעילות:

התלמידים ידביקו על המצח מדבקות שונות.
כל תלמיד/ה המעוניינים להשתתף יוזמנו ע"י המובילים האחד אחרי השנייה
להציג לחברים האחרים סמלים שונים של חנוכה ולנסות לנחש איזו מדבקה יש להם על המצח.
כאשר הם מצליחים להציג נכונה, כל החברים יסמנו להם שהצליחו במחיאות כפיים.

נספר לתלמידים כי במהלך כל שבוע החנוכה,

בכל יום נבחר שיר של חנוכה,

נקריא את מילותיו ונשיר אותו יחדיו.

לקראת סוף ימי הפעילות

נערוך את המופע הגדול:

"פסטיגל שירי חנוכה"

בהשתתפות תלמידי הצהרון.

באפשרותכם לבחור באיזו שעה ביום

ללמד את התלמידים את השירים.

***בהמשך התוכנית מופיעים השירים וקישורים לשירים.**

נפתח את שבוע חנוכה – נקריא ונסביר את מילות השיר ונשיר את: "ימי החנוכה"

מידע למובילים:

נקריא לתלמידים את מילות השיר שורה אחר שורה ונבקש מהם להסביר

על מה לדעתם מספרת השורות בשיר.

נבקש מהתלמידים לחפש מילים נרדפות – מילים שונות שיש להן את אותה המשמעות בשיר

(גיל = שמחה, האירו = הדליקו, ניסים = נפלאות)

תרגום לעברית: מרדכי ריווסמן

ימי החנוכה

יְמֵי הַחֲנֻכָּה, חֲנֻכַּת מְקֻדָּשֵׁנוּ
בְּגִיל וּבְשִׂמְחָה מִמַּלְאִים אֶת לִבֵּנוּ
לֵילָה יוֹם סְבִיבוֹנֵינוּ יִסֹּב
סְפָגְנִיּוֹת נֹאכֵל בָּם לָרֹב.

הָאִירוּ, הַדְּלִיקוּ
נֵרוֹת חֲנֻכָּה רַבִּים -
עַל הַנְּסִים וְעַל הַנִּפְלְאוֹת
אֲשֶׁר חוֹלְלוּ הַמַּכְבִּים

פעילות העשרה חוויתית - "רוזלינדה"

כתבה: איריס ארגמן / איירה: נטעלי רון רז/ הוצאת מטר/ ספריית פיג'מה

מידע למובילים:

בימי הפעילות נשוחח על חברות ונתינה, נפתח עם הסיפור "רוזלינדה". לרוזלינדה המכשפה אין חברים. היא תמיד לבדה, יושבת על עץ וצופה על האנשים ברחוב. יום אחד חומק מכתב מהתיק של אהרן הדוור ומתעופף עד אליה.

המכתב אינו מיועד לה, אבל דרכו יתחיל קשר, ובעקבותיו תתפתח חברות אמיצה עם אהרן הדוור, שכמו רוזלינדה, גם הוא רק רוצה שמישהו ישלח לו מכתב. השניים רוקמים ביניהם חברות ברוח האמרה הידועה: "טובים השנים מן האחד".
(קהלת ד ט)

עזרים:

הספר "רוזלינדה" - מתוך ספריית פיג'מה

מהלך הפעילות:

נקריא לתלמידים את הסיפור כאשר אנו מאפשרים להם להתבונן בתמונות. ננהל עם התלמידים שיח ספרותי – מה אהבתם בסיפור? מה פחות אהבתם? מה ריגש אתכם? האם גם אתם הייתם פעם לבד? כיצד הרגשתם? האם גם לכם יצא להכיר חבר/ה חדש/ה כיצד הכרתם אותו/ה.

לסיכום:

נפתח בשיחה עם התלמידים.

מה זה אומר להיות לבד – מה הם הרגעים שבהם אנו מרגישים בודדים?
מה אפשר לעשות כשאנו מרגישים כך? איך נזהה חברים שמרגישים לבד?
איך אפשר לעזור לחבר או חברה שמרגישים לבד?
שיחה שכזו מספקת הזדמנות להציע אפשרות להיות לבד,
שכן תלמידים בוחרים להיות לבדם לפעמים, ופעמים אחרות יעדיפו להיות בין חברים.
כדאי לשאול: מה אתם אוהבים לעשות לבד? ומה תעדיפו לעשות עם חברים?
מתי אתם רוצים להיות לבד?

כמה פעמים יצא לנו לשאול: רוצה להיות חבר שלי? רוצה לשחק איתי? רוזלינדה נקטה יוזמה וגילתה אומץ כשפנתה לאהרן והציעה לו להיות חבר שלה. אהרן נענה ברצון, שהרי גם הוא רצה חבר ורק לא העז לפנות אליה... (מתוך ספריית פיג'מה)

נשאל את התלמידים כיצד בעיניהם מתקשר הסיפור לחג החנוכה.
נזכיר את מלחמתם של המכבים שהיו מעטים אל מול היוונים שהיו רבים וחזקים ועדיין המכבים הצליחו לנצח אותם, כיוון שהסתמכו על יחסי חברות ואחדות.
נוביל למסקנה כי שיתוף פעולה, אחדות ועשייה משותפת מחזקים ומרוממים אותנו.

משחק

בתום השיחה ניתן לשחק
שאלו את התלמידים האם הם יכולים רק בעזרת הגוף שלהם בלבד ליצור צורה של חנוכייה?
אם יאחדו כוחות ויעבדו בשיתוף פעולה עם חברים, האם יצליחו במשימה?

נזמין את התלמידים להתחלק לקבוצות של שמונה וליצור בגופם חנוכייה עם שמונה "נרות".
בכל קבוצה המובילים יבחרו תלמיד לתפקיד השמש "וידליקו את הנרות" האנושיים בדרכים מגוונות כמו טפיחה על הגב, מחמאה או מילת קסם.

כל "נר" ש"ידלק" יניע את גופו בדרך שיבחר כדי להמחיש את תנועת השלהבת.

פעילות סיום - משחק תופסת "אור וצל"

עזרים והכנה מראש:

הדליקו את האור רק בצד אחד של הצהרון (בצד שאתם לא משחקים) והשאירו את הצד השני חשוך (עד כמה שניתן, בהתאם למקום).

המובילים יראו לתלמידים באיזה מתחם ניתן לשחק (לא לברוח החוצה לחלק אחר)

אם יש לכם **מנורה נוספת** אותה ניתן להדליק מהצד - זה יוסיף .

מהלך הפעילות:

המובילים יזמינו מתנדב או מתנדבת להיות ה"תופסים".

נזמין את התלמידים לעמוד במעגל גדול, ה"תופס/ת" יעמדו במרכז המעגל ויספרו עד 3,

תפקיד התופס ל"תפוס" את החברים רק בעזרת דריכה על הצל שלהם.

חוקי המשחק הם: אין לגעת בחברים בעזרת הידיים,

אלא רק בעזרת דריכה על הצל הקרוב לגופם על הארץ.

מי שנתפס מחליף את התופס.

נזמין את התלמידים לשבת במעגל ולעצום את העיניים אם ירצו.

מחרוזת שירי חנוכה נספר לתלמידים כי אנו עומדים להשמיע להם

אך מה שמייוחד במחרוזת הזו שכלל אין כלי נגינה והזמרים יוצרים

גם את צלילי כלי הנגינה רק בעזרת גרונם.

את הביצוע הזה מבצעת להקת האקפלה הישראלית Quinta.5.

פעילות פתיחה - "נעים מאד אדון סביבון"

עזרים:

סביבונים שונים (כמספר כל התלמידים בצהרון)

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים להושיט את ידם אל קופסת הסביבונים בתורם ולקחת סביבון.

נזמין את התלמידים להתפזר במרחב, לשבת על הארץ ולסובב את הסביבונים.

ניתן לתלמידים מספר דקות להתאמן בסיבוב הסביבונים.

כעת נתחיל במשימות – המובילים ינחו את התלמידים בכל פעם במשימה אחרת.

לסובב את הסביבון וכל זמן שהוא מסתובב לבצע משימה אחרת ללא בפסקה עד שהסביבון מפסיק להסתובב.

- לעמוד על רגל אחת
- לקפוץ במקום כמה שיותר קפיצות
- להסתובב כמו סביבון
- לדלג סביב
- וכל משימה נוספת העולה על דעתכם בהתאם ליכולות התלמידים.

פעילות העשרה חוויתית- יצירת אמנות לחג

מידע למובילים:

היום יכינו התלמידים יצירה ייחודית הקשורה בחג האור.
יצירה אומנותית המשלבת משחקי צבעים הנותנים אשלייה של אור וצל.

עזרים:

2 דפי בריסטול שחורים לכל תלמיד
(רצוי מספר דפים נוספים)

עפרונות

מספרים

פלסטלינה בצבעים זוהרים (ורוד, ירוק, צהוב, כתום)

צבעי הפלסטלינה בתמונה להמחשה בלבד. רצוי צבעים זוהרים.

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לבחור את אחד מסמלי החג (לא חובה – השאירו להם את הבחירה החופשית)

לדוגמה כד -

ננחה את התלמידים לצייר קווי מתאר של כד על חצי מהדף השחור ולגזור אותו מסביב.

לאחר מכן יניחו התלמידים את הכד הגזור על דף הבריסטול השחור

ויקחו כדורים קטנים של פלסטלינה ובתנועת "מריחה" יניחו את הפלסטלינה על קצוות הכד מסביב.

ראו דוגמה

לאחר שכל הקו החיצוני של הכד מכוסה בפלסטלינה, ירימו התלמידים את הכד ויניחו ליד הכד המסומן בפלסטלינה כאשר הכד יוצא מגבולות הדף החוצה.

*חשוב – הדוגמה להמחשה בלבד. אין להצמד לדוגמה אלא לאפשר לתלמידים להמריא עם הדימיון.

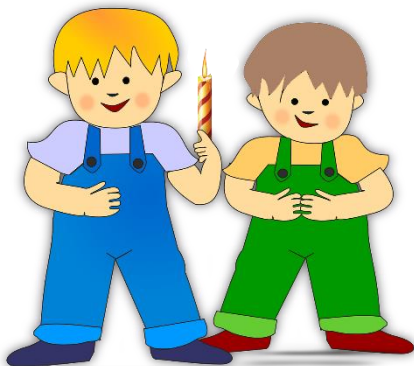
פעילות סיום - לתת מכל הלב

מידע למובילים:

פתגם ידוע מספר על אותו הנר שמדליק את חברו והוא... אינו חסר. גם אנו יכולים "לתת" אחד לשני "דברים" שגם אם ניתן מהם הרבה מאד, לנו הם לא יגמרו לעולם. אז מה אפשר לתת לחבר שלעולם לא יגמר?

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לשבת במעגל על הארץ ובכל סבב נחליט על דבר שאותו אפשר לתת לחברים וגם לקבל מהם. למשל: חיוך. המובילים "יתנו" את החיוך הראשון לתלמיד היושב לימינם וכך ימשיך לו החיוך במעגל עד שיחזור אליכם. נערוך כמה סבבים כאלה. נשאל את התלמידים איזה עוד "דברים" אנו יכולים לתת לחברים ותמיד ישאר גם לנו. דוגמות: מילה טובה, טפיחה על השכם, לחיצת יד, חיבוק, בדיחה מצחיקה, הקשיבו לתלמידים וקבלו מהם רעיונות נוספים.

היום נקריא נלמד ונשיר את השיר: "הבה נרימה"

הבה נרימה

מילים: לוי קיפניס לחן: ג'ורג' הנדל

הִבֵּה נְרִימָה
נֵס וְאַבּוּקָה -
יַחַד פֹּה נְשִׁירָה
שִׁיר - הַחֲנֻכָּה.
מִכַּבִּים אֲנַחְנוּ,
דָּגְלָנוּ רֵם, נָכוֹן,
בַּיּוֹנִים נִלְחָמָנוּ
וְלָנוּ הַנִּצָּחוֹן.

פָּרַח אֶל פָּרַח
זֶר גָּדוֹל נִשְׁזַר,
לְרֹאשׁ הַמִּנְצָח,
מִכַּבִּי גִבּוֹר.

נקריא לתלמידים את השיר שורה אחר שורה ונשאל לפרש המילים הבאות:

אבוקה? = לפיד

רם? = גבוה

נכון? = מוכן

נלמד את מילות השיר ונשיר ביחד, המובילים מוזמנים להמציא תנועות יחודיות לשיר.

פעילות פתיחה - הנר והבקבוק השובב

עזרים:

4 נרות חנוכה קשורים לחוט באורך 50 ס"מ

כשבקצה החוט נקשור לולאה מספיק גדולה

כדי שכף היד של התלמידים תוכל להכנס לתוכה.

4 בקבוקי מים (ליטר וחצי ריקים)

מהלך הפעילות:

מטרת המשחק להצליח להשחיל את נר החנוכה לבקבוק

מבלי שהבקבוק יפול.

נפזר במרחב 4 בקבוקים ריקים ונניח לידם ארבע נרות קשורים לחוטים

עם הלולאה בקצה החוט.

בכל סבב נזמין ארבעה מתנדבים שרוצים לנסות את מזלם

בהשחלת הנר לבקבוק השובב, שכל הזמן מט ליפול.

התלמידים יקשרו את החוט למותניים

כאשר החוט נופל מתחת לגב לכיוון הרצפה

וינסו בלי עזרת הידיים ובלי להחזיק את הבקבוק,

לנסות ולהצליח להשחיל את הנר לבקבוק.

פעילות העשרה חוויתית - תיאטרון המכבים

מידע למובילים:

היום נקים לתחייה את סיפור חג החנוכה בהקמת תיאטרון בכיכובם של התלמידים ובעזרת תלבושות ואביזרים שהתלמידים יכינו בעצמם.

עזרים:

מחשב/רמקולים

קישור לשיר – "ימי החנוכה"

אל בד בצבעים שונים (חום, לבן, שחור, צהוב)

מספרים

בריסטולים לגזירת מגינים ללוחמים

סביבונים קטנים

כד קטן

חנוכיה

מהלך הפעילות:

נפתח את המפגש ונשאל את התלמידים האם הם מכירים את סיפורו של חג החנוכה. נאפשר למי שמכיר לספר את הסיפור. ולאחר מכן נספר לתלמידים את סיפור החנוכה כפי שמופיע כאן.

פעם, מזמן, בתוך חומות ירושלים, עמד בית המקדש, והכהנים שעבדו בבית המקדש

הדליקו בו את מנורת הזהב. היננים, ששלטו באותה התקופה באזור,

הגיעו וכבשו גם את ארץ ישראל. במהרה הם הגיעו עד לירושלים.

היננים האמינו באלילים והתפללו לפסלים עשויי אבן, והיו מענינים שכלם יאמינו, בדיוק כמוהם,

באלילים הינניים שלהם. למלך היננים, קראו אנטיוכוס, ואנטיוכוס לא היה סבלני כלפי היהודים.

הוא שלח את חיליו לכבש את ירושלים כשבידיהם חרבות ומגנים,

והם רכובים על פילי מלחמה עצומים.

הפילים הללו רמסו כל דבר שנקרה בדרךם, והגיעו עד לבית המקדש שעל הר הבית.

הם רמסו את חצר בית המקדש, והלוחמים היננים הוציאו מבית המקדש את מנורת הזהב.

היננים הוציאו מבית המקדש את כל הכלים הקדושים והיקרים,

הורידו את הפרכת, ואת כדי החרס המלאים שמן זית זה, עבור המנורה שהם נפצו.

במרפז בית המקדש העמידו היננים פסל של אל,

ואנטיוכוס הרשע הכריז שמעתה יהיו היהודים יננים.

הוא אסר עליהם ללמד תורה, לשמר שבת ולהתפלל לאלהים שלהם.

אנטיוכוס שלח שליחים כדי להפיץ את הבשורה ולנאש שהיא מתבצעת.

אחד משליחיו הגיע למודיעין, שם התגוררה משפחת כהנים שעבדו בבית המקדש.

לאבי המשפחה, זקן חכם, קראו מתתיהו הכהן.

השלים הינני העמיד באמצע הכפר מודיעין פסל, וקרא לכל התושבים להתאסף,

לשמע את החקים החדשים. רק מתתיהו הזקן לא הסכים.

הוא קפץ על הפסל ורסק אותו. מתתיהו קרא לכל התושבים

שלא ישמעו לקול המלך ולא יתפכו למתנינים. הוא הזמין אותם

להסתתר במערות שם ילמדו תורה בלי שאף אחד ידע

וילמדו גם להלחם.

אנשי מודיעין שמעו בקול מתתיהו, עזבו הכל ויצאו להתחבא בְּהָרִים. הם גלפו להם חרבות עץ, למדו להלחם והמשיכו לקיים את מנהגייהם היהודיים. מתתיהו כָּבַד הָיָה אִישׁ מְבֹגֵר מְאֹד, הוא החליט לאסוף את כל בניו והעביר את השרביט לבנו, יהודה המכבי (מכבי היה הכנוי של יהודה, כמו בוב הבנאי למשל), ובקש שכלם ישמעו בקולו, ושהוא ינהיג אותם במלחמה נגד היוונים, כי אם הם ילחמו יחדו הם ינצחו.

בינתיים המלך אנטיוכוס, שכעס שחלק מהיהודים מסרבים להפך ליוונים, שלח עוד ועוד לוחמים ופילים על מנת להכריע אותם. יהודה המכבי אסף את כלם והכריז שהגיעה העת למלחמה, ושהם יצליחו לגרש את היוונים מהארץ.

היהודים במערה (שנקראו מכבים כי היו לוחמיו של יהודה המכבי) קיוו להצלים על אף שהם מעטים וחסרי כלי נשק. כשהגיעו היוונים היהודים פרצו מהמערה בהפתעה ונצחו את היוונים ולבסוף הצליחו וגרשו אותם מהארץ.

כשהסתיימה הלחימה בנצחון, עלו היהודים לירושלים, לבית המקדש, על מנת לנקות ולטהר אותו. הם גלו מקום הרוס ומחלל. ראשית הם נפצו לרסיסים את הפסל, ונקו את בית המקדש, כאשר היה הכל מוכן הזמין יהודה המכבי את כל היהודים לחנך את בית המקדש.

כל היהודים לבשו בגדי חג והגיעו לחגג. יהודה המכבי התכונן להדליק את המנורה, אך הוא לא מצא כד שמן זית מהסוג שרק אותו מתר לצקת למנורה.

כלם חפשו וחפשו עד שמצא יונתן אחיו הצעיר של יהודה, כד קטן. היה בו מספיק שמן רק להדליקה של יום אחד. כלם שמחו, הדליקו נרות, חגגו והתפזרו לבתיהם. בבקר חזר יהודה המכבי לבית המקדש וגלה שהשמן ממשיך לבער, כמו בארץ נס. במשך שמונה ימים שלמים בערו הפתילות במנורה, וזה היה ארף החגיגה של חנכת בית המקדש, מה שהותיר די זמן עבור הכהנים לכתש ולהכין שמן חדש ומתאים.

עד היום אנו חוגגים את החג לארץ שמונת הימים שהחזיק מעמד כד השמן הקטן בבית המקדש.

בתום הסיפור

המובילים יחלקו את התפקידים בסיפור לתלמידים.
(חשוב לאפשר לכל תלמיד/ה הרוצים בכך להשתתף)
משפחת המכבים, יהודה המכבי, מתיתיהו, היוונים, כהני בית המקדש, אנשי מודיעין,
המלך אנטיוכוס ושליח המלך.

נחלק את התלמידים לפי הקבוצות וסביב השולחנות נכין את הבגדים והאביזרים.

מכבים – קשירת רצועות אלבד עבות על הכתף

יוונים – קשירת חתיכות אלבד גדולות עם קשירה על הכתף (טוגה)

מגנים ללוחמים - חיתוך עיגולים מבריסטול + רצועת בריסטול כידית

לאחר שהבגדים והאביזרים מוכנים,

נזמין את כל "השחקנים" לשבת במפגש.

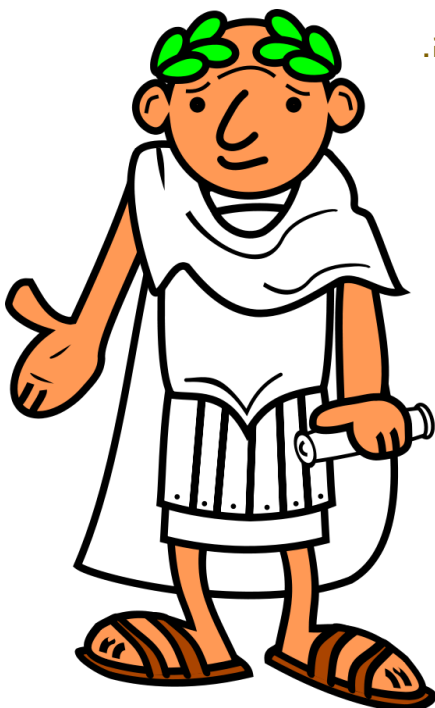
המובילים יתחילו להקריא את הסיפור ובכל פעם שמסופר

על דמות /דמויות מסוימות הזמינו אותם ל"שחק" את התפקיד שלהם.

פעילות משעשעת המעבירה את סיפור החג בדרך חווייתית ומהנה.

לסיום ההצגה נשמיע ונשיר יחדיו את השיר: "ימי החנוכה".

ניתן לצלם את התלמידים למזכרת.

פעילות סיום - בואו נשתף פעולה

עזרים:

מחשב / רמקולים

שיר קצבי שהתלמידים אוהבים

כדורי גומי או כדור ספוג גדול (לפי מס' הקבוצות שתחלקו את התלמידים)
חתיכת בד / אלבד (לפי מס' הקבוצות)

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לעמוד בשני מעגלים (או יותר, אם יש הרבה תלמידים בצהרון)
ניתן לכל קבוצה כדור.
מטרת הקבוצה לזרוק את הכדור למעלה ושכל פעם חבר או חברה אחרים יתפסו את הכדור
אך מבלי שהכדור יפול אל הרצפה.

ניתן לשנות את המשימות לפי היכולות והגילאים.

1. לזרוק כדור לאוויר ולתפוס.
2. להתמסר בין חברי הקבוצה מבלי שיפול
3. לאחוז בכדור רק ביד אחת ולהעבירו בין חברי הקבוצה מיד אל יד מבלי שיפול.
4. לקחת חתיכת בד / אלבד בערך בגודל 1 מ' על 1 מ'
להניח עליו את הכדור כשכולם אווזים
בבד מסביב ולגלגל את הכדור מבלי שיפול.

היום נקריא נלמד ונשיר את השיר : "חנוכיה לי יש"

חנוכיה לי יש
מילים: שרה גלוצמן
לחן: ניסן כהן מלמד

חנוכיה לי יש,
צוּחֶקֶת בָּהּ הָאֵשׁ
וְשָׁחָה לִי בַּלָּאט -
עַל כֵּד קָטוֹן אָחָד.
חנוכיה שְׁלִי
אוֹרֶךְ נָא הָעֵלִי!

עֶמֶד בְּצֵד הַפֶּח
הַפֶּח עִם שָׁמֶן זָךְ
הִדְלִיקוּ בּוֹ הָאוֹר
לְשִׁיר וּלְמִזְמוֹר.
חנוכיה שְׁלִי
אוֹרֶךְ נָא הָעֵלִי!

קָרָה אֲזִי הַנֶּס
לָעַם אֲשֶׁר הָעִז
לֶחֶם אֵלַי הִדְרֹר -
עָמִי הוּא הַגְּבוֹר.
חנוכיה שְׁלִי
אוֹרֶךְ נָא הָעֵלִי!

וּבְהִיכַל דְּלָקָה
חנוכיה זָכָה
סִפְרָה בַּלָּאט לַפֶּל
פִּיצַד פּוֹרֵק הָעַל.
חנוכיה שְׁלִי
אוֹרֶךְ נָא הָעֵלִי!

נקרא את השיר שורה אחר שורה ונשוחח עם התלמידים על משמעות המילים.

מילות עזר להסבר:

שָׁחָה - מהמילה שיחה (אומרת)

בַּלָּאט - בשקט, בצנעה

הִיכַל - כינוי לבית מקדש

זָכָה - נקייה, טהורה, צלולה

דְּרֹר - חופש

כֵּד שָׁמֶן = פח שמן

פעילות פתיחה - "הדבק את השלהבת"

הכנה מראש:

חנוכייה מנייר גדולה תלויה על אחד מלוחות התוכן בחלק התחתון
(מספיק נמוך שהתלמידים יגיעו עם היד לקצה הקנים)
שלהבות גזרות מנייר (מצורפת שבלונה לנוחיותכם)
כאשר מדביקים ריבוע סקוץ זכר בחלק האחורי של כל שלהבת.
הכינו מראש את השלהבות (ניתן להכין כמספר התלמידים
ולאחר מכן לנצל אותם ליצירה וקישוט הצהרון)

עזרים:

מחשב / רמקולים
קישור לשירי חנוכה - בשקט ברקע
חנוכייה מנייר על לוח תוכן
שלהבות מנייר לבן
דף שבלונה להדפסה (להכנת השלהבות)
סרט סקוץ זכר
מספריים
2 סרטים (בנדנה) לקשירה על העיניים

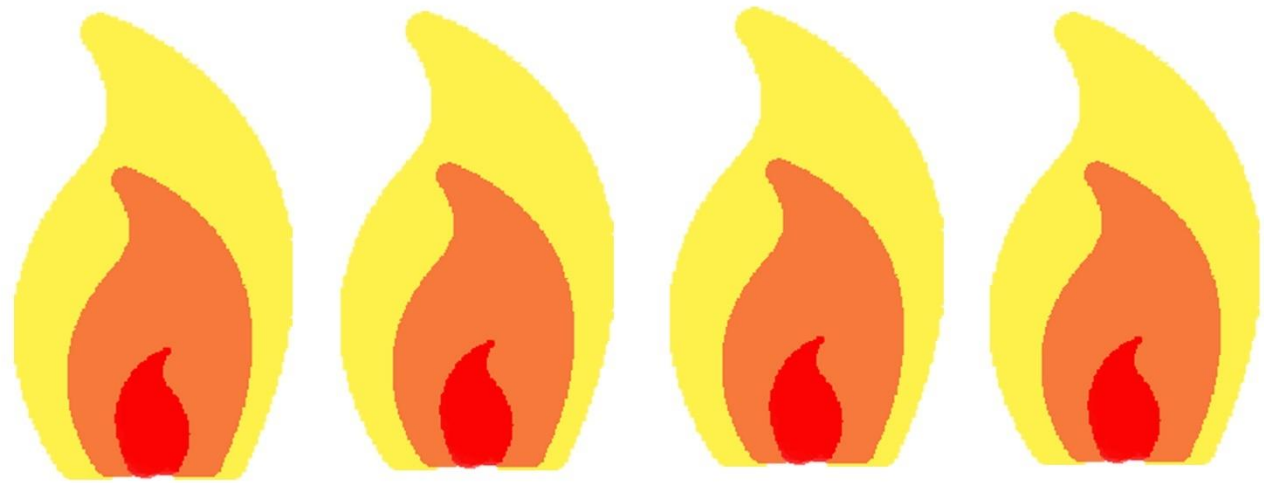

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים המעוניינים להשתתף, בכל סבב שני תלמידים, לפי הסדר,
נקשור על עיניהם את הסרט נעמיד אותם עם הפנים לכיוון הלוח
ונראה להם את הקנים עליהם אנו צריכים "להדביק" את השלהבות.
העמידו את התלמידים במרחק מספיק רחוק על מנת שתלמידי הצהרון
יוכלו לכוון אותם (רק במילים) לאן עליהם להתקדם.
*אנא הקפידו שלא יהיו מכשולים מכל סוג שהוא במסלול בו אמורים התלמידים ללכת לכיוון הלוח.
(שטיחים, מזרונים, פרקט שנקרע וכדומה)

מטרת המשחק: להניח את השלהבות במקומן על הקנים עם עיניים מכוסות.

ניתן להנעים את זמנכם במהלך המשחק עם שירי חנוכה עליזים בשקט ברקע.

פעילות העשרה חווייתית - סביבון האשליה האופטית

הכנה מראש:

ליום זה נבקש מהתלמידים להביא מטבע של 10 אגורות

עזרים:

דפי בריסטול לבנים לכל התלמידים

עפרונות

סרגלים

טושים

דיסק משומש לסימון העיגול

מטבעות 10 אגורות לכל תלמיד

(בקשו מהתלמידים להביא מהבית)

מהלך הפעילות:

נחלק לתלמידים את דפי הבריסטול, בעזרת הדיסק ועיפרון יציירו התלמידים עיגול במרכז הדף. לאחר מכן יציירו שני עיגולים נוספים קטנים בתוך העיגול הגדול.

התלמידים יגזרו את העיגול הגדול.

לאחר שגזרנו את העיגול יקפלו התלמידים את העיגול לחצי, אח"כ לרבע ואח"כ לשמינית

עד שנוצרים לנו סימני קיפול על הדף.

הנחו את התלמידים בעזרת העיפרון והסרגל לצייר קווים על קיפולי הדף

עד שתתקבל אחת מהצורות הבאות.

ראו דוגמה:

כעת צובעים את הסביבון לפי אחת מהצורות הבאות.

כל סביבון יצור צורה אחרת בזמן שמסובבים אותו.

לאחר שהסביבון שלנו צבוע המובילים יעברו בין התלמידים ויחרצו פס קטן במרכז בעזרת סכין

חיתוך והתלמידים ישחילו את המטבע אל תוך החרץ.

המטבע ישמש כרגל וידית לסביבון שלנו.

ועתה ראו איזה קסם – כאשר נסובב את הסביבון שלנו במהירות

הצורות והצבעים שהם צבעו נעלמים ובמקומם מופיעים צורות וצבעים חדשים.

נזמין את כל התלמידים וכל הסביבונים לתפוס את מקומם במרחב הצהרון

ונשחק בסביבונים להנאתנו.

פעילות סיום - בינגו חנוכה

הכנה מראש:

הדפסת דפי הבינגו וגזירת לוחות המשחק. (מספריים)

רשמו באותיות דפוס מנוקדות או ציירו על פתקים קטנים את רשימת המילים המתארות את הציורים שבכרטיסיות הבינגו, גזרו אותן וקפלו את הפתקים והניחו בתוך קערה.

עזרים:

דפי לוחות בינגו מודפסים

עפרונות

מהלך הפעילות:

נחלק לתלמידים את כרטיסיות המשחק ועפרונות.

המובילים יזמינו בכל פעם תלמיד אחר שירצה לשלוף פתק מהקערה והוא יאמר לכל התלמידים

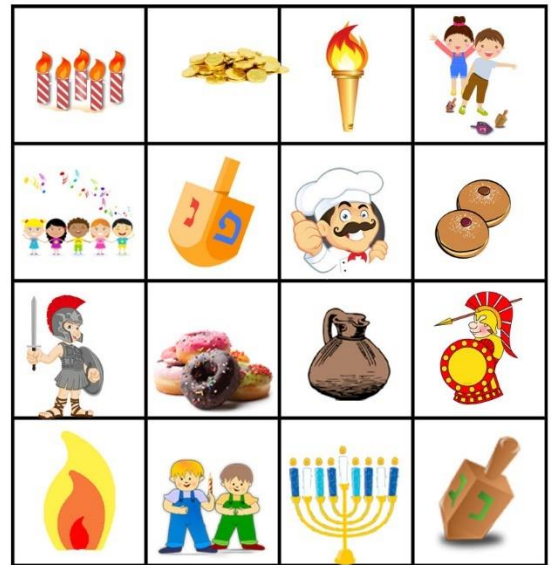
מה יצא. מי שיש לו על כרטיסיית הבינגו את הציור המתאים יסמן / יחורר בעזרת העיפרון.

הסבירו לתלמידים כי מי שממלא ראשון את הכרטיסייה, קורא בקול: "בינגו חנוכה"

והוא הזוכה.

תוך כדי המשחק ניתן לשוחח עם התלמידים על סימני החג.

היום נקריא, נלמד ונשיר את השיר: **"באנו חושך לגרש"**
מילות השיר "באנו חושך לגרש" מספרות בעצם על ערבות הדדית.
המובילים יקריאו את מילות השיר שורה אחר שורה ויבקשו מהתלמידים להסביר מה לדעתם משמעות השיר.

נכוון את התלמידים כאשר נסביר להם את משמעות המשפט:
"כל אחד הוא אור קטן וכולנו אור איתן"
אם כולנו נאחד כוחות, נשתף פעולה ונעזור האחד לשני
מהכוחות של כל אחד מאיתנו יוצר כוח גדול יותר.
מכל האורות הקטנים המצויים בכל אחד ואחת מאיתנו ניתן ליצור אור גדול.

ערבות ואחריות הדדית תורמת לכולנו כקבוצה כאשר כל אחד מהקבוצה
מביא את הטוב ביותר שבו למען מטרה משותפת של הקבוצה.
ביחד זה כוח. חברו את הסיפור של שיתוף הפעולה של המכבים שהביא לנצחונם על היוונים.

באנו חושך לגרש

מילים: שרה לוי תנאי לחן: עמנואל עמירן

בָּאנוּ חֹשֶׁךְ לְגֵרֶשׁ, בְּיָדֵינוּ אֹרֶךְ וְאֵשׁ.
כָּל אֶחָד הוּא אֹרֶךְ קָטָן וְכָלֵנוּ אֹרֶךְ אֵיתָן.
סוּרָה חֹשֶׁךְ, הִלָּאָה שְׁחֹר!
סוּרָה מִפְּנֵי הָאֹר!

אָנוּ שׁוֹבְבִים גְּדוֹלִים, עֲלִיזִים וְהוֹלָלִים
אֶךְ נִדְעָ יָפָה מְאֹד, לְסִפּוֹר, לְשִׁיר, לְרִקְדָּה.
סוּרָה חֹשֶׁךְ, הִלָּאָה שְׁחֹר!
סוּרָה מִפְּנֵי הָאֹר!

פעילות פתיחה - "מי הדליק את החושך?"

עזרים:

10 חישוקים גדולים / לצייר עיגול גדול על הארץ בעזרת גיר

מחשב / רמקולים

קישור למחרוזת שירי חנוכה

מהלך הפעילות:

נזמין את התלמידים לעמוד סביב החישוקים (או סביב העיגול הגדול שציירנו בגיר על הרצפה)
נשמיע ברקע את מחרוזת שירי חנוכה נספר לתלמידים כי בתוך החישוקים שלנו זהו מקור האור
ומחוץ לחישוק – חושך.

נשאל את התלמידים איזה מילים הם מכירים המתארות אור וחושך
ולאחר מכן נציג בפניהם דוגמות נוספות.

נספר לתלמידים כי יש מילים רבות ושונות שיכולות לתאר או להזכיר אור או חושך
ועתה אתם עומדים לבלבל אותם.

ניתן לתלמידים דוגמות למילים הקשורות לאור וחושך

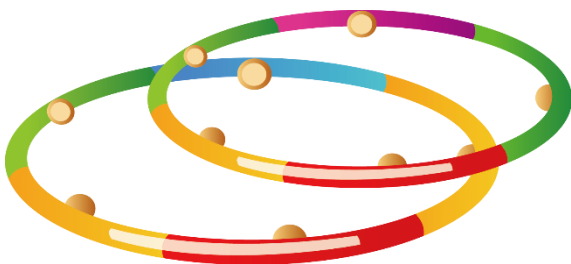
אור – מנורה, פנס, נר, תאורה, שמש, לפיד, חנוכייה, קרן אור, בוהק, הבזק, אלומת אור וכדומה.

חושך – לילה, חשוך, שחור, כהה, אפל, עלטה וכדומה.

השתמשו במילים המוכרות לתלמידים בקבוצת הגיל שלכם.

המובילים יאמרו בכל פעם מילה אחרת הקשורה באור או בחושך,

התלמידים יקפצו אל תוך החישוק כשהמילה קשורה לאור ומחוצה לו כאשר המילה קשורה לחושך.

פעילות העשרה חינוכית - תיאטרון צלליות

הכנה מראש:

1 בריסטול מוקצף – קאפה לבן או שחור (עובי 10 מ"מ)
המובילים יחתכו מלבן קטן יותר מתוך הקאפה על מנת שתשאר רק המסגרת
ניקה אלבד לבן בגודל הקאפה (70 ס"מ על 1 מ') ונחבר אותו מאחור בעזרת
דבק רחב. (רצוי דבק חבלה / גאפה)
בעזרת הלורד רשמו על הדופן העליונה של המסגרת (המונחת במאונך) "תיאטרון הצלליות שלנו"
הכנו את בסיס תיאטרון הצלליות. ראו דוגמה:
סרטון לדוגמה כיצד נראה תיאטרון הצלליות בפעולה.

עזרים:

מחשב / רמקולים / מקרן

סרטון מקסים על אמנות תיאטרון הצלליות

מנורה חזקה ניידת / פנס חירום

לוח הקאפה שהכנתם מראש

מספר קוביות עץ מהצהרון

על מנת להעמיד את הלוח על אחד השולחנות.

לורד שחור

אלבד לבן

דבק רחב (רצוי גאפה)

להכנת הצלליות:

דפי בריסטול שחורים – שניים לכל תלמיד

עפרונות

מספרים

מקלות רופא ארוכים מעץ – שניים לכל תלמיד

דבק רחב (גאפה)

כאופציה – ניתן להדפיס תמונות של דפי צביעה והתלמידים יוכלו להעתיק את הדמויות.

מהלך הפעילות:

נחלק את הפעילות לשני חלקים.

בחלק הראשון התלמידים יכינו צלליות.

נחלק לתלמידים את הדפים השחורים ועפרונות נבקש מהתלמידים

לדמיון ולבחור איזו צללית הם רוצים ולצייר את קווי המתאר שלה

(רק הקווים החיצוניים) על הדף השחור.

ניתן להגיש עזרה לתלמידים לפי הצורך.

עודדו את התלמידים לבחור צורות פשוטות לציור וגזירה כגון: פרח, שמש, מיקי מאוס, עציץ, ירח, סביבון, סופגנייה וכדומה.

לאחר הציור יגזרו התלמידים את הצורה שציירו וידביקו אליה מקל רופא בעזרת נייר דבק רחב וחזק.

ראו דוגמה:

אם החלטתם להדפיס דפי צביעה, חלקו לתלמידים והנחו אותם להניח את הדף עם הציור על הבריסטול השחור ולעבור על הקווים של הציור בחוזקה ולאחר מכן לגזור את הדמות שהעתיקו מתוך הבריסטול השחור וידביקו אליהן את מקלות הרופא. כעת הצלליות שלנו מוכנות 😊

המובילים יעמידו את הלוח שהכינו מראש בעזרת תמיכת קוביות עץ מהצהרון (או משהו אחר כבד שיתמוך) על שולחן, מול המפגש של התלמידים ומאחוריו יניחו במרחק בטוח את המנורה. נכבה את האור בצהרון ונדגים לתלמידים בעזרת צללית מאחורי הלוח. ככל שמקרבים את הצללית שלנו אל הבד הלבן, היא יותר ברורה ואם הולכים אחורנית ומרחיקים אותה היא הופכת להיות גדולה ומטושטשת.

נזמין בכל פעם שניים / שלושה תלמידים להציג עם הצלליות שלהם בדיבור, משחק או שיר.

בתום הסיבוב ניתן ללמד את התלמידים כיצד ניתן ליצר צלליות רק בעזרת כפות הידיים שלנו ולאפשר להם להתנסות בעצמם.

הנה מספר דוגמות:

באם נותר זמן תוכלו להקרין לתלמידים את הסרטון הנפלא הזה
[אומנות תיאטרון הצלליות.](#)

פעילות סיום - קסם דמי החנוכה

מידע למובילים והכנה מראש:

למען הצלחת הקסם והרשמת התלמידים
יכינו המובילים את הקסם בעצמם וידגימו לתלמידים.
רק לאחר מכן נלמד אותם כיצד להכין את הקסם בעצמם.
עיברו על מהלך הפעילות וקראו כיצד להכין את הקסם והכינו אותו עבורכם.
בקסם זה אנו מכינים "שקית" קסם הנראית לכאורה ריקה
אך לפתע פתאום מופיעים בה דמי החנוכה.

עזרים:

נייר עיתון רגיל מלבני לכל תלמיד
2-3 מטבעות שוקולד (פרווה) לכל תלמיד
מספריים
שדכן

מהלך הפעילות:

כשנציג בפני התלמידים את הקסם נראה להם בהתחלה את השקית הריקה
(המטבעות מסתתרים בכיס השני) ונזמין אותם לומר את מילות הקסם
"הוקוס פוקוס, סופגנייה וסביבון מי יגלה את סוד המטבעות ראשון?"

נזמין את התלמידים לנופף במקל קסם דמיוני,
נהפוך את השקית לאט ונשפוך את המטבעות לכף ידינו.

איזו חגיגה, הצלחנו בקסם הפשוט והנפלא.
כעת נגלה לתלמידים את הסוד שרק אנחנו יודעים, נראה להם את הכיס הכפול
ונלמד אותם כיצד להכין את הקסם.

ננחה את התלמידים לקחת את דף העיתון ולקפל אותו לחצי
ולאחר מכן שוב לחצי נוסף.
נלחץ היטב בעזרת כף היד להדק את הקיפולים
ולאחר מכן יפתחו התלמידים את נייר העיתון
ובעזרת מספריים יגזרו מתוך נייר העיתון רק רבע אחד.
ראו דוגמה בדף הבא.

לאחר שגזרנו רבע מנייר העיתון נקפל שוב את הנייר ונהדק בעזרת שדכן את הצד הפתוח.
נשאיר למעלה פתוח. אם תציצו אל השקית תראו שיצרנו כיס כפול.
נכניס את מטבעות השוקולד לכיס אחד ונתאמן כיצד להציג את הקסם בפני המשפחה.

פעילות פתיחה - להאיר את הלב

עזרים:

מחשב/רמקולים/ מקרן

קישור לשיר "להאיר את הלב"

כל הזכויות שמורות ל"מקבלה לעם"

מהלך הפעילות:

נקרין / נקריא לתלמידים את מילות השיר.

נשאל את התלמידים כיצד הרגישו כאשר הקשיבו למילות השיר ובמה לדעתם עוסק השיר, מה הוא מספר לנו?

נשאל את התלמידים מה לדעתם משמעות המשפט: "נגלה מי מדליק בנו אור"
האם מתכוונים לאור אמיתי? לאש? ואם לא, אז למה הכוונה?
איזה דברים יכולים לתת לנו תחושה של "אור"?
(כשמפרגנים לנו, כשמחמיאים לנו, כשמחזקים ומעריכים אותנו)

נשמיע לתלמידים את השיר לפחות פעמיים.

לאחר מכן המובילים ישירו בכל פעם שורה והתלמידים יחזרו אחריהם.

פעילות העשרה חוייתית -

"האור שבִּי" - "פֶּסְטִיגֶל ילְדֵי הָאֹר"

הכנה מראש:

לפעילות זו נערך מראש. ראשית ניתן להיערך עם סופגניות לסיום יום זה. להציע לתלמידים לבוא לבושים ביום זה בצבעי האש.

עזרים:

אלבד (אם תרצו להכין וילון רקע למופע בגווני אש – אדום צהוב כתום) מחשב / רמקולים

אופציה – ניתן להציע לתלמידים לבוא ביום זה לבושים בצבעי האש. קישורים לשירים שאותם ניתן לשיר במופע -

קישור לשיר – ימי החנוכה

קישור לשיר – חנוכייה לי יש

קישור לשיר – סביבון סוב סוב סוב

קישור לשיר – נר לי דקיק

קישור לשיר – חנוכה חג יפה כל כך

קישור לשיר – מעוז צור

קישור לשיר – הנרות הללו

קישור לשיר – נרותיי הזעירים

קישור לשיר סיום – שיר חנוכה שמאיר את הלב

מהלך הפעילות:

לקראת סוף ימי הפעילות נחגוג את חנוכה בצורה מיוחדת ושמחה ונזמין את כל התלמידים לחגיגה.

היום אנו עורכים את "פֶּסְטִיגֶל ילְדֵי הָאֹר" – האור שֶׁבִּי

בו ישתתפו החברים בשיר וריקוד.

הזמינו את התלמידים להתחלק לקבוצות של שלושה או ארבעה תלמידים.

המוביל/ה ישמיעו בכל פעם שיר והתלמידים יבחרו איזה שיר

הם מכירים היטב ויכולים לשיר אותו.

אחרי שכל קבוצה יודעת מה היא שרה

הכינו את מרחב הצהרון כמופע עם כסאות לקהל.

המוביל/ה יזמינו את הקבוצות להופיע בפני כל החברים.

אם תרצו תוכלו לצלם את המופע בווידאו ולשלוח להורים.

- פעילות זו מותנית באישור הזמנת סופגניות לצהרון ולרכוש תוספות.

פעילות סיום - הקונדיטוריה שלנו

הכנה מראש:

הזמנת סופגניות קטנות כמספר התלמידים (וקצת יותר) ללא תוספות בכלל.
קניית ממרח חרובים, ריבה ללא סוכר, אבקת סוכר, ממרח לוטוס, סוכריות קטנות לקישוט עוגות.

עזרים:

מחשב / רמקולים

קישור למחרוזת שירי חנוכה

סופגניות קטנות כמספר התלמידים על צלחות

מסננת קטנה

אבקת סוכר

קעריות עם ממרחים שונים לכל שולחן

כפית לכל תלמיד

מפית נייר לכל תלמיד

לסיום המופע החגיגי שלנו נזמין את התלמידים לשבת סביב השולחנות (אחרי שטיפת ידיים)

וליהנות מיצירה קולינרית שיכינו בעצמם. נחלק לכל תלמיד צלחת עם סופגנייה

ובמרכז כל שולחן נניח 4 קעריות מרכזיות: ממרח חרובים, ריבה ללא סוכר,

סוכריות (לקישוט עוגה), ממרח לוטוס.

נסביר לתלמידים כי אנו נכין לעצמנו סופגנייה טעימה וצבעונית.

הנחו אותם לשמור על איפוק וסבלנות ולקחת מעט מכל קערית.

בתאבון וחג שמח ☺

פעילות סיום: חידון החנוכה הגדול

מהלך הפעילות:

נערוך עם התלמידים חידון בנושא חג החנוכה.

1. מי יודע מה אומרות האותיות שכתובות על דפנות הסביבון? נ,ג,ה,פ.

תשובה: נס גדול היה פה

2. שני נרות מדליקים לשבת המלכה וכמה מדליקים בחג החנוכה?

תשובה: 9 נרות (8 נרות ושמש)

3. כמה ימים אנו חוגגים את חג החנוכה?

תשובה: שמונה ימים

4. מי יודע מדוע אנו חוגגים את חנוכה 8 ימים?

תשובה: לזכר נס כד השמן שהספיק לשמונה ימים

5. באיזה שם נוסף מכנים את חג החנוכה?

תשובה: חג האור / חג האורים

6. מי יודע מדוע אוכלים סופגניות ולביבות בחנוכה?

תשובה: גם כן לזכר נס פך השמן

7. מי יודע מהו שמו של המלך אותו ניצחו המכבים?

תשובה: אנטיוכוס

8. כמה נרות מדליקים בערב הראשון של חנוכה?

תשובה: נר אחד. ובכל יום מדליקים נר נוסף

9. מדוע מסובבים סביבונים בחנוכה?

תשובה: לזכר אותם ימים שהיוונים לא רצו שבני ישראל ילמדו תורה,

אז הם היו מחביאים סביבונים בזמן שקראו בספרי התורה ובכל פעם שהיו עוברים

לידם יונים, הם היו מסתירים את הספרים ומשחקים בסביבונים.

*הוסיפו חידות כראות עיניכם

מתכון בהפתעה

אם יש באפשרותכם לבשל/ לטגן בצהרון, הנה מתכון נפלא וקל לסופגניות צ'ורוס שתוכלו להכין לתלמידי הצהרון.

קישור לסרטון הדרכה להכנת הצ'ורוס בקלי קלות

שימו לב – על מנת שיספיק לתלמידי הצהרון שילשנו את הכמויות.

החומרים הנדרשים:

3 כוסות חלב / מים (כוס = 240 מ"ל – כוס חד פעמית)

300 גרם חמאה

3 כפות סוכר לבן

2/3 כפית מלח דק

3 כוסות או 450 גרם קמח לבן

12 ביצים L

1 בקבוק שמן קנולה

סוכר וקינמון מעורבבים לציפוי בסוף.

ניתן לצפות באופן ההכנה בסרטון.

בתאבון וחג שמח

"כדי להאיר אחרים... עליכם לזהור בעצמכם"

ניצנים

תוכנית הצהרונים הלאומית
משרד החינוך